

För vem deklarerar vi?

Tiden går fort, det är nog de flesta överens om. I skrivande stund är det snart dags för mig att omcertifieras som energiexpert. Det är tio år sedan första stora omgången energideklarationerna gjordes.

Självklart är ju historia viktig för att förstå nuet.

Med energideklarationerna är det dock inte så dramatiskt. Version 1.0 och 2.0 skiljer sig på ett femtal punkter. Det är A-temp (ska mätas), det är den certifierade personen som ska utföra arbetet, besiktning på plats ska göras, energiklassningen har ändrats, BEN har införts.

Det är andra saker som förbryllar mig.

Huvudfrågan som jag ser det är: Vem är energideklarationen till för? De flesta torde vilja svara att den som betalar ska ha störst nytta. Här ser jag en tydlig tendens att värdet för byggnadens ägare minskas(t)r. Det förklarar troligen också att energideklarationer har tämligen låg acceptansnivå.

BOVERKETS EGNA UTVÄRDERINGAR visar att det saknas åtgärdsförslag i många deklarerationer, vilket var huvudsyftet från början. Vad har en byggnadsägare för nytta av en energideklaration utan åtgärdsförslag? Nästa fråga är vad har denne/a för nytta av en energideklaration som endast tar upp en del av energianvändningen? Fakturorna ska betalas i alla fall i sin helhet. Klart är att det finns ett behov av gränsdragning, men den kan bli kontraproduktiv. De minimalistiska deklareranterna vinner över de holistiska, i vart fall i ekonomisk konkurrensutsättning där byggnadens ägare är lågmotiverad. Hållbar utveckling (som svar på frågan varför energideklaration?) där energieffektivisering är en viktig del, kräver helhetssyn.

Borde man skilja på en energideklaration vid försäljning och en deklareration som ska informera brukarna, det vill säga inkludera verksamhetsenergi? Syften och nyttan är ju faktiskt olika. Och kan man både bortse från och schablonisera brukarnas inverkan? Ska åtgärdsförslag baseras på schabloninmatade energivärden eller på faktiska?

Här finns det ju "skräckexempel" från turistbranschen där schablon och verklighet aldrig har träffats.

Ett annat exempel är en restaurangkedja som energideklarerar restaurangerna. Energiprestanda för en av restaurangerna var vid nyproduktion beräknad till 75 kWh/m². Verkligheten, dvs energi-fakturan som ska betalas, visar 1 470 kWh/m².

Vad är nyttan med en energiprestandaberäkning och en energideklaration som endast visar fem procent av total energianvändning? Vad är nyttan av energideklarationen

vid en eventuell dock osannolik försäljning? Byggnaden går endast att använda som restaurang.

Ett annat exempel är en industri som ska ersättningsbygga. Två stycken bearbetningsmaskiner står för cirka 150 kWh/m² i värmeutveckling. Större delen av året ska denna värme ventileras bort.

BEN säger i kap 3 § 9 att intern värmelast får tillgodoräknas. Byggnaden som saknar isolering under plattan i projektering, kommer ändå att ha mycket bra energiprestanda. Eller har den det?

Normalt brukande av ventilation har erfarenhetsmässigt stor betydelse för energiprestanda.

Samma erfarenhet säger också att ventilation sällan är "normal". Självdragshus har oftast markant låga flöden och större FTX anläggningar i kontor med mera ventilerar ofta två till fem gånger mer än AFS2009:2. (Arbetsmiljöverkets rekommendation). Hur hanterar BEN det?

NATURLIGTVIS KAN VI INTE BYGGA precis som vi vill och lämna över energin till godtycklighet. Såsom reglerna för energideklaration och energiprestanda enligt BBR och BEN är utformade, kan man uppfatta att de är mer till för forskning och statistik än den verkliga nyttan: Att åstadkomma energieffektiva byggnader med energimedvetna brukare och ägare (som betalar). Regelverken behöver inte enbart sifferbaserade regler utan också viss mått av ingenjörskonst. BBR och BEN behandlar endast energi (med klimatpåverkan) i driftskede. Uppförandet av en byggnad kan motsvara 100 års fjärrvärmeanvändning. Hållbar utveckling kräver, som sagt, helhetssyn.

En tanke jag haft är att energideklarerationer i dag innehåller värden (statistiska) för vad som anses vara normalt. Ingenjörsmässigt tänkande skulle kunna vara att deklareranten måste motivera varför erhållet värde i en deklareration avviker från det statistiska värdet. Jag tror att möjligheter för högre nivå än perlatordeklarerationer ökar.

Marcel Berkelder

Exergi B(y)rån, Styrelsemedlem EnergiRådgivarna

